

UNDERVISNINGSPLAN

**Tverrfaglig videreutdanning i
psykisk helsearbeid**

FORDYPNING I FYSIOTERAPI

Kull deltid 2002–2005

**Avdeling for sykepleierutdanning
Høgskolen i Oslo**

Ansvarlig for undervisningsplanen: høgskolelektor Birgit Gunnari
 høgskolelektor Kirsten Ekerholt

Innhold

INNHold	3
1. INNLEDNING	4
2. MÅL	5
3. ORGANISERING AV STUDIET	6
3.1 Semesteroversikt	6
3.2 Praksisstudier	6
4. SENTRALE TEMA	7
4.1 Delemne 8: Undersøkelses- og funksjonsvurdringer.....	7
4.2 Delemne 9: Individrettet arbeid	8
4.3 Delemne 10: Grupperettet arbeid.....	8
5. ARBEIDSMÅTER	9
6. STUDIEKRAV	11
6.1 StudiekraV som utløser studiepoeng	11
Oppgave 1	11
Oppgave 2	12
Oppgave 3	13
Oppgave 4	13
6.2 StudiekraV til mappen	14
Oppgave A	14
Oppgave B.....	15
Oppgave C	15
Oppgave D	16
Oppgave E	16
Oppgave F	17
Oppgave G	17
7. VURDERING	18
7.1 Klinisk eksamen i individuell behandling	18
Retningslinjer for klinisk eksamen i individuell behandling.....	18
7.2 Mappeeksamen	19
Retningslinjer for mappeeksamen	20
7.3 Praksisstudiet.....	21
Kriterier for ikke bestått praksis	21
8. PENSUM	23
Vedlegg 1 Samtykke til lyd- og bildeopptak	24
Vedlegg 2 Observasjon av behandlingssituasjon/klinikk	25

I. Innledning

Norsk psykomotorisk fysioterapi (NPMF) er et spesialområde innenfor norsk fysioterapi og har en sentral plass i den fagspesifikke fordypningen i fysioterapi. Gjennom fordypningen skal studenten erfare og tilegne seg kunnskap om menneskets kroppslige læringsprosesser, slik at hun/han kan hjelpe mennesker med psykiske problemer til å utvikle sin egen kropps- og selvforståelse. Dette vil foregå både gjennom individ- og grupperettet arbeid. Studenten skal tilegne seg metodekunnskap og økt innsikt i menneskesyn, kroppssyn og kroppslæring, herunder innsikt i ulike bevegelsesformer og bevegelsestradisjoner.

2. Mål

Studenten skal:

- tilegne seg kunnskap, holdninger og ferdigheter som setter henne/ham i stand til å anvende sin psykomotoriske kompetanse innenfor ulike psykiatriske og psykosomatiske arbeidsområder
- utvikle kompetanse til å velge terapeutiske mål og virkemidler som skal anvendes der psykosomatisk og psykiatrisk fysioterapi er aktuelt
- kunne etablere, vedlikeholde og avvikle behandlingsallianser, både individuelt og i grupper
- kunne etablere, vedlikeholde og avslutte relasjoner
- ha kompetanse til å anvende relevant fysioterapikunnskap innen psykosomatisk og psykiatrisk fysioterapi, med spesiell vekt på psykomotoriske prinsipper
- ha kunnskap om hvordan kroppslige og følelsesmessige reaksjoner, plager og lidelser kan henge sammen med menneskers livssituasjon
- ha kompetanse i kroppslig og språklig kommunikasjon
- ha innsikt i og kunnskap om ulike mestringsstrategier og reaksjoner hos bruker og fysioterapeut, som utgangspunkt for å dosere behandling individuelt og gruppevis
- kunne formidle seg faglig presist overfor ulike faggrupper og miljøer

3. Organisering av studiet

3.1 Semesteroversikt

2. semester ¹	Samlinger over tre uker (uke 41, 47 og 48 – 2003). Hovedtema: Ressursorientert kroppsundersøkelse (ROK) Studiekrav (essay og studieoppgave til mappen)	
3. semester	Samlinger over fire uker (uke 4, 5, 9 og 17 – 2004) Hovedtema: ROK og Prøvebehandling NPMF. Studieoppgaver til mappen. 200 t NPMF-praksis og 72 timers veiledning (gjennomføres i 3., 4. og 5. semester)	
4. semester	Samlinger over tre uker (uke 38, 48 og 49 – 2004) Hovedtema: NPMF-behandling, gruppetilnærming. Studiekrav (3 fagnotat og studieoppgaver til mappen) NPMF-praksis og veiledning fortsetter Psykiatripraksis: 2 uker Lede bevegelsesgruppe 8–10 ganger	5 studiepoeng
5. semester	Samling over én uke (uke 4 – 2005) Hovedtema: Oppsummering NPMF-praksis og veiledning avsluttes Studiekrav (til mappen) Klinisk eksamen i individuell behandling (uke 10 og 11) Mappeeksamen (uke 22)	10 studiepoeng 8 studiepoeng 7 studiepoeng

Retten til endringer forbeholdes i forhold til tidspunkt for samlingene.

3.2 Praksisstudier

For å få nødvendig erfaringslæring med pasienter vil veiledet praksis foregå i tre semestre. Studenten skal dokumentere at hun/han har gjennomført minimum 200 behandlingstimer med norsk psykomotorisk fysioterapi (NPMF). Praksisen skal fortrinnsvis skje på eget arbeidssted. Studenten får veiledning i 72 timer av fysioterapeut med spesialkompetanse i NPMF og realkompetanse i veiledning. Høgskolen skal godkjenne veileder.

I løpet av veiledningstiden skal studenten bringe med til veiledningen minst ett videoopptak av egen praksis. Student og veileder avgjør i fellesskap om hele filmen eller deler av filmen skal benyttes i veiledningsøyemed.

¹ Avhengig av om studenten har fulgt heltids- eller deltidsklassen, vil semesteret fordypningen begynner i, variere. Her numereres semestrene i fordypningen fra 2. semester, dvs. at vi forutsetter at studenten har gjennomført fellesdelen på heltid (ett semester). For å få psykomotorisk kompetanse må studenten ha fullført 20 timer egenbehandling i tråd med retningslinjer fra NFF. Dette har studenten ansvar for å ordne selv.

Pasienten må ha underskrevet informert samtykke i forbindelse med videoopptaket. Studenten forplikter seg til kun å benytte opptaket i forbindelse med veiledningen. Opptaket skal slettes etter bruk. Eventuell annen bruk av materialet må avtales spesielt med den det blir gjort opptak av. Se samtykkeerklæring, vedlegg 1.

I tillegg skal det gjennomføres praksis i psykiatriske institusjoner/spesialisthelsetjenesten i to uker (full tid) eller fire uker (halv tid). Det vil kun unntaksvis være anledning til å gjennomføre denne praksisen der studenten har sitt daglige virke. Dette avklares med Høgskolen etter søknad. I løpet av denne praksisperioden skal studenten utarbeide et fagnotat, se kapittel 6 "Studiekrav".

4. Sentrale tema

4.1 Delemne 8: Undersøkelses- og funksjonsvurdringer

Studenten skal kunne gjennomføre undersøkelser og vurderinger av pasienter/brukere i samspill med opplevelser og omgivelser, og kunne analysere dette som basis for relevant oppfølging. De manuelle sidene av fysioterapifaget vektlegges, kombinert med oppøving av god klinisk vurderingsevne. Kroppslige og verbale tilnærmingsmåter vil utfylle hverandre i et kompetent samspill med pasienten.

Studenten gis anledning til å prøve ut ulike undersøkelses- og behandlingsformer på andre medstudenter, under kyndig veiledning. Deretter vil hun/han i økende grad være i stand til å anvende kunnskapen på pasienter/brukere.

Mål

Studenten skal kunne:

- vise og begrunne en empatisk og anerkjennende væremåte i arbeid med mennesker som har ulike former for psykiske, psykosomatiske og psykiatriske lidelser
- gjennomføre og redegjøre for samtale/anamnese som inkluderer både sykehistorie og livshistorie
- velge ut og anvende relevante undersøkelses- og vurderingsformer
- vise ferdighet i å utføre undersøkelseselementene på en kompetent måte, tilpasset den enkelte bruker
- sammenfatte og anvende innsamlet informasjon på en meningsfull måte, kunne redegjøre for vurderinger som gjøres, og foreta en konklusjon på en undersøkelse
- vurdere hvilke mål og tiltak som kan benyttes når fysioterapi er aktuelt, og kunne redegjøre for og begrunne valgene
- formidle sentrale vurderinger til pasienten, og i samarbeid med pasienten komme frem til et egnet opplegg for videre oppfølging

Sentrale tema

- Undersøkelse – vektlegging og vurdering av funn i en samhandlingssituasjon
- Språk og samtale i undersøkelsen

- Kroppslige forhold av generell og spesiell betydning
- Konklusjon på undersøkelsen

Litteratur: 1, 2, 3, 4, 6, 8, 9, 10, 11, 12. Se pensumlisten i kapittel 8.

4.2 Delemne 9: Individrettet arbeid

De overordnede målene og innholdet i delemnene 9 og 10 faller for en stor del sammen. De er likevel satt opp adskilt i fagplanen og her i undervisningsplanen, noe som fører til en del gjentakelser fordi flere av emnene gjelder både individuell og gruppetilnærming.

Mål

Studenten skal kunne:

- utføre psykomotorisk fysioterapi i samspill og i samarbeid med pasienten, og skal kunne redegjøre for de valg som er gjort
- forholde seg til pasientens reaksjoner, både verbalt og kroppslig
- beskrive og vurdere pasientens uttrykk og reaksjoner
- bruke erfarings- og opplevelsesorienterte samtaler
- anvende ulike spenningsregulerende metoder ut fra pasientens behov og reaksjoner
- formidle relevante faglige forhold til bruker/pasient og henvisende instansen

Sentrale tema

- Indikasjoner og kontraindikasjoner for ulike behandlingsformer
- Metoder og prinsipper for anvendelse
- Kroppslig og verbal kommunikasjon mellom pasient og terapeut
- Kommunikasjon med henvisende instanser og andre samarbeidspartnere

Litteratur: 1, 2, 3, 6, 8, 9, 11, 12. Se pensumlisten i kapittel 8.

4.3 Delemne 10: Grupperettet arbeid

Mål

Studenten skal:

- kunne beskrive, analysere og formidle egen opplevelse av ulike bevegelseserfaringer
- kunne instruere, veilede og lede en bevegelsesgruppe og vise innsikt i gruppedynamikk og gruppeprosesser
- være i stand til å bruke erfarings- og opplevelsesorienterte samtaler i en bevegelsesgruppe
- kunne formidle relevante faglige forhold til bruker/pasient og henvisende instanser

Sentrale tema

- Gruppedynamikk og gruppeprosesser
- Språk og samtale
- Kroppslige opplevelser og erfaringer

Litteratur: 4, 5, 7. Se pensumlisten i kapittel 8.

5. Arbeidsmåter

Studiet er tilrettelagt for studentaktive læringsformer, som skal bidra til en aktiv læringsprosess hos den enkelte student. Studenten har ansvar for egen læring, og arbeidsformene i studiet skal fremme egenskaper som selvstendighet og kritisk og etisk tenkning samt videreutvikle faglig- og tverrfaglig forståelse og den enkeltes handlingskompetanse.

Forelesninger

Det vil bli gitt introduksjonsforelesninger om større og mindre temaer. Studenten har anledning til å foreslå ressursforelesninger i forhold til hovedområdene.

Gruppearbeid på samlingene

Et viktig redskap i studentens læringsprosess er ulike former for forpliktende gruppevirksomhet. Her vil arbeid med teoretiske perspektiver, refleksjon over egne erfaringer og konkret utprøving av ferdigheter være i fokus. Det er obligatorisk tilstedeværelse i gruppearbeidet på skolen. Fravær på over 20 % medfører at skriftlig oppgave over oppgitt tema må innleveres etter avtale med faglærer og faglig koordinator.

Veiledning på egen praksis mellom samlingene

Studenten skal ha individuell veiledning og veiledning i gruppe når hun/han gjennomfører praksisstudiet, totalt 72 timer. Forholdet mellom individuell veiledning og gruppeveiledning er 9 : 63 timer. Veiledningen fokuserer særlig på den metodiske tilnærmingen i NPMF. Veiledningen skal bidra til å integrere teori- og praksiskunnskaper med utgangspunkt i studentens egen praksis. Se også kapittel 3. Ved fravær på over 10 % må studenten selv bekoste ekstra veiledningstimer hos godkjent veileder.

Praksisstudier

Studenten skal utføre minst 200 pasientbehandlinger med NPMF. Se også kapittel 3.

Loggføring

Loggføring er et nyttig redskap til økt bevissthet over hva som skjer med en selv i løpet av en læringssituasjon, for eksempel i undervisnings- og praksissammenheng. Hensikten er at man skal reflektere over egen praksis. Loggføring er privat og leses ikke av andre.

I løpet av dagen skjer det ofte mye som man ikke får tid eller anledning til å fordype seg i der og da. Alle spørsmålene og tankene man gjør seg, kan derfor lett bli glemt. I ettertid kan man skrive ned det som opptar en i forhold til den situasjonen man har vært i. Her kan man analysere det som skjedde, og trekke lærdom ut av det. Det kan blant annet dukke opp nye spørsmål som man vil jobbe videre med – alene eller sammen med andre. Loggføring skal hjelpe en til å bearbeide og reflektere over egne erfaringer på en kontinuerlig og systematisk måte. Det anbefales at man med jevne mellomrom blar tilbake i loggboken og reflekterer over hva man tidligere skrev og hva man nå tenker om dette.

En logg kan skrives i fortellerform, der man beskriver situasjoner som kan være opplevd som positive eller vanskelige. Loggen kan inneholde følgende progresjonstrinn:

- Ta utgangspunkt i hva som faktisk skjedde – hva ble sagt, hva hørte og så du? Beskriv situasjonen uten å tolke den.
- Hva tenkte du om det som skjedde, det som ble sagt, det du hørte eller så?
- Hvilke følelser vakte det i deg?
- Hva lærte du av det? Hvordan velger du å forstå det som skjedde?
- Hva vil du gjøre videre med det?

En systematisk loggføring etter denne malen vil være en trening i å skille mellom en beskrivelse av et hendelsesforløp og ens egen opplevelse og tolkning av situasjonen. Dette er en nødvendig ferdighet i fysioterapeutisk utøvelse.

Gjennom loggføring skal man samle bakgrunnsstoff for loggdeling med medstudenter og utarbeidelse av refleksjonsnotater og fagnotater som inngår i studiet. Det blir satt av tid på timeplanen til loggføring, særlig i forbindelse med metodisk utprøving og læring.

Loggdeling

Utdrag av logg skal deles med andre medstudenter i en liten logg-gruppe. Man velger selv hva man vil lese opp. Vær tydelig på om det er noe du velger å ikke lese opp, uten å si hva det er. Det kan være en trening i å stå for egne valg, uten å forklare til andre begrunnelsen for eget valg.

Når alle har delt logg med de andre i gruppen, kan man samtale på bakgrunn av det man har delt og hørt. Her kan man gjerne stille spørsmål til avklaring. Ta også tid til å samtale om hvordan det var å lytte til andre, og hvordan det var å dele logg uten å komme med forklaringer og kommentarer. I logg-gruppen har man taushetsplikt overfor hverandre.

Målet med loggdeling er blant annet å trene seg i å lytte – trene seg i å se situasjoner fra flere ståsteder, uten å komme frem til en felles oppfattelse. Loggdeling er å dele erfaringer – ikke å utveksle meninger. Et annet mål er å trene seg i å dele egne erfaringer med andre som har vært i samme situasjon, uten at det trenger å bety at man er enig eller uenig med de andre. Gjennom å dele logg med hverandre kan man bidra til å akseptere at man er forskjellig, og samtidig se styrken i nettopp denne forskjelligheten.

Skriftlig tilbakemelding på medstudenters studieoppgaver

Hensikten med vurdering av medstudenters skriftlige arbeider er å gi studenten mulighet til å oppøve vurderingsevnen sin. Studentene gir skriftlig tilbakemelding på hverandres oppgaver i henhold til gitte kriterier. Tilbakemeldingen oppbevares av den studenten som har mottatt tilbakemeldingen.

6. Studiekrav

Studiekrav er både en arbeidsform og en vurderingsform. De skal bidra til fordypning og integrering av de ulike kunnskapsområdene, noe som er nødvendig for å utvikle kompetanse i psykisk helsearbeid. De skal også stimulere studenten til å oppsøke og tilegne seg ny kunnskap. Studiekravene kan være individuelt arbeid eller gruppearbeid. De er dels et vilkår for å kunne framstille seg til muntlig eksamen (mappeeksamen), og dels utløser de studiepoeng i seg selv.

6.1 Studiekrav som utløser studiepoeng

I løpet av studiet skal studenten skrive ett essay og tre fagnotater. Fagnotatene er knyttet til individrettet arbeid (oppgave 2), grupperettet arbeid (oppgave 3) og psykiatripraksis (oppgave 4). Når både essayet og de tre fagnotatene er utført, utløses 5 studiepoeng.

Oppgaver som er innlevert innen fristen, vil bli gitt skriftlig tilbakemelding innen 3 uker. Tilbakemeldingen vil være på ca. ½ side og gi kommentarer på oppgavens form og innhold etter følgende kriterier:

- Er alle delene av oppgaven besvart?
- Viser studenten tilfredsstillende teoretisk innsikt?
- Reflekterer studenten over egen praksis og den teorien som fremlegges?
- Er oppgaven oversiktlig og ryddig satt opp?
- Vises korrekt bruk av litteraturreferanser?
- Er litteraturlisten korrekt satt opp?

Oppgave 1

Oppgave 1 er et essay. Målet her er at studenten skal integrere kunnskap fra eget fag, egen arbeids- og livserfaring samt fellesdelen av studiet, det vil si belyse sammenhengen mellom de ulike kildene til kunnskap. Essayet vil være et viktig grunnlagsdokument når studenten skal formulere læringsmål for praksisstudiet.

Skriv et essay ut fra følgende punkter:

- Hva fra fysioterapifaget er relevant i møte med mennesker med psykiske lidelser?
- Hva fra din arbeidserfaring og livshistorie synes du er relevant for arbeidet på dette feltet?
- Hva fra felles innholdsdel vil du særlig integrere i din funksjon som psykisk helsearbeider når du skal ut i praksis?
- Hvilke læringsmål blir ut fra dette viktig for deg i ditt videre studieforløp?

Oppgaven skal være på 1000–1500 ord.

Frist for innlevering: 4.11.2003.

Oppgave 2

Oppgave 2 er et fagnotat som tar utgangspunkt i en pasientjournal. Pasientjournalen skal være knyttet til læringsmål under delemne 8: Undersøkelses- og funksjonsvurderinger og delemne 9: Individrettet arbeid:

"Studenten skal kunne:

- velge ut og anvende relevante undersøkelses- og vurderingsformer
- sammenfatte og anvende innsamlet informasjon på en meningsfull måte, kunne redegjøre for vurderinger som gjøres, og foreta en konklusjon på en undersøkelse
- vurdere hvilke mål og tiltak som kan benyttes når fysioterapi er aktuelt, og kunne redegjøre for og begrunne valgene
- utføre psykomotorisk fysioterapi i samspill og samarbeid med pasienten, og kunne redegjøre for de valg som er gjort
- beskrive og vurdere pasientens uttrykk og reaksjoner
- anvende ulike spenningsregulerende metoder utfra pasientens behov og reaksjoner
- forholde seg til pasientens reaksjoner, både verbalt og kroppslig"

Oppgaven vil utgjøre grunnlagsmateriale for en pasientpresentasjon (klinikk) i forbindelse med veiledningen på egen praksis. Studenten skal her demonstrere og vise pasientbehandling for veileder og medstudenter i veiledningsgruppen. Siden tidspunktet for studentenes klinikk vil variere, vil innleveringsfristen for oppgaven også variere. Oppgaven kan være en videreføring av oppgave E, se kapittel 6.2.

Skriv en journal om en pasient som du har til psykomotorisk fysioterapi, og som du følger over tid. Journalen skal inneholde hovedtrekk ved undersøkelsen og behandlingen, det vil si anamnese, kroppsundersøkelse, konklusjon (sammenfatning og avveining av funn), mål samt behandlingsforløpet hvor pasientens reaksjoner og dine justeringer og valg underveis kommer frem.

Oppgaven skal være på maksimum 5 sider (ca. 350 ord pr. side).

Praksisveileder gir tilbakemelding etter kriteriene som er nevnt ovenfor.

Etter tilbakemelding fra praksisveileder, sendes oppgaven sammen med veileders tilbakemelding til Høgskolen.

Frist for innlevering: uke 6 i 2005.

Oppgave 3

Studenten skal skrive et fagnotat som omhandler grupperettet arbeid. Fagnotatet skal være knyttet til følgende læringsmål under delemne 10: Grupperettet arbeid:

"Studenten skal kunne:

- instruere, veilede og lede en bevegelsesgruppe og vise innsikt i gruppedynamikk og gruppeprosesser
- være i stand til å bruke erfarings- og opplevelsesorienterte samtaler i en bevegelsesgruppe"

Du skal lede en bevegelsesgruppe 8–10 ganger. Ta utgangspunkt i egen praksis der du har ledet gruppen, og redegjør for hvordan du mener å kunne dokumentere oppnåelse av oppgitte læringsmål.

Du skal deretter lese fagnotater fra to medstudenter i din 3-ergruppe, og gi en skriftlig vurdering av det ene.

Oppgaven skal være på maksimum 5 sider.

Oppgaven leveres til medstudentene i 3-ergruppen i uke 48 i 2004. Kriteriene for medstudentvurderingen skal på forhånd være fastsatt av gruppen. Kriteriene skal sikre at aktuelle læringsmål er nådd.

Hver student har ansvar for å oppbevare kopi av eget fagnotat med medstudentvurderingen. I uke 4 i 2005 er det avsatt tid til gruppesamtale om fagnotatet. Hver student leverer deretter sitt fagnotat, sammen med medstudentvurderingen, til lærer.

Oppgave 4

Oppgave 4 er en rapport som omhandler psykiatripraksisen. Denne praksisen er en hospiteringspraksis som normalt gjennomføres i 4. semester, men den kan, om nødvendig, forskyves til et annet tidspunkt. Innholdet og arbeidsoppgavene i denne praksisperioden vil bli forskjellig fra student til student, noe som vil gjenspeile seg i rapporten.

Gjør rede for praksisstedets organisering og plassering i psykiatrisk helsetjeneste.

Er det fysioterapeut på hospiteringsstedet, gjør rede for dennes arbeidsområde og behandlingsopplegg i forhold til ulike pasientgrupper.

Gjør rede for egen deltakelse og rolle ved hospiteringen.

Rapporten skal være på maksimum 3 sider.

Rapporten sendes Høgskolen sammen med bekreftelse på fullført hospitering.

Tilbakemelding vil bli gitt etter kriteriene som er nevnt ovenfor.

6.2 Studiekrav til mappen

I løpet av studiet skal studenten også utføre seks studiekrav i form av skriftlige oppgaver. Dette innbefatter tre refleksjonsnotater og tre fagnotater. Notatene skal være knyttet til sentrale tema og læringsmål under delmålene undersøkelses- og funksjonsvurderinger, individrettet arbeid og grupperettet arbeid. Refleksjonsnotatene tar utgangspunkt i egne erfaringer og opplevelser. Fagnotatene tar utgangspunkt i samhandling/observasjon av pasient, med fokus på pasienten.

- De skriftlige arbeidene skal være på 1000–1500 ord.
- Det gis skriftlig tilbakemelding på oppgavene innen tre uker, fra lærer eller fra med-student. Tilbakemeldingen vil være på ca. ½ side og gi kommentarer på oppgavens form og innhold etter følgende kriterier:
 - Er alle delene av oppgaven besvart?
 - Viser studenten tilfredsstillende teoretisk innsikt?
 - Reflekterer studenten over egen praksis og den teorien som fremlegges?
 - Er oppgaven oversiktlig og ryddig satt opp?
 - Vises korrekt bruk av litteraturreferanser?
 - Er litteraturlisten korrekt satt opp?Studenter som ikke leverer studieoppgaver til avtalt frist, har ikke krav på tilbakemelding på arbeidet sitt.
- De skriftlige oppgavene skal samles i studentens presentasjonsmappe og vil danne grunnlaget for mappeeksamen (muntlig eksamen).

Oppgave A

Oppgave A er et refleksjonsnotat som omhandler relasjonskompetanse og er knyttet til læringsmål under delemne 8: Undersøkelses- og funksjonsvurderinger:

"Studenten skal kunne:

- vise og begrunne en empatisk og anerkjennende væremåte i arbeid med mennesker som har ulike former for psykiske, psykosomatiske og psykiatriske lidelser"

Beskriv en samhandlingssituasjon fra egen praksis, hvor fokus var på egenerfaring i forbindelse med *relasjon*. Ta utgangspunkt i en samtale med en pasient som formidlet noe om sin situasjon, og du formidlet din forståelse av denne. Beskriv kort samtalens tema. Beskriv hva du sa eller gjorde som du mener førte til at pasienten følte seg forstått.

Frist for innlevering: 12.12.2003.

Det vil bli gitt tilbakemelding etter kriteriene som er nevnt ovenfor.

Oppgave B

Oppgave B er et fagnotat som omhandler undersøkelses- og funksjonsvurderinger og er knyttet til læringsmål under delemne 8: Undersøkelses- og funksjonsvurderinger:

"Studenten skal kunne:

- velge ut, anvende og begrunne relevante undersøkelses- og vurderingsformer
- sammenfatte innsamlet informasjon på en meningsfull måte, redegjøre for vurderinger som gjøres, og foreta konklusjon på en undersøkelse"

Ta utgangspunkt i erfaringer fra egen praksis eller fra øving med en medstudent. Beskriv en funksjonsundersøkelse hvor du anvender ressursorientert kroppsundersøkelse (ROK). Analyser og vurder funksjonsundersøkelsen og visualiser funnene ved hjelp av ressurskontinuumet som brukes i Den ressursorienterte kroppsundersøkelsen.

Oppgaven bringes med til samlingen 19.01.2004 og danner utgangspunkt for gruppearbeid i uke 4 i 2004.

Frist for innlevering: 06.02.04.

Det vil bli gitt tilbakemelding etter kriteriene som er nevnt ovenfor.

Oppgave C

Oppgave C er et fagnotat som omhandler språk og samtale og er knyttet til læringsmål under delemne 8: Undersøkelses- og funksjonsvurderinger:

"Studenten skal kunne:

- gjennomføre og redegjøre for samtale/anamnese som inkluderer både sykehistorie og livshistorie"

Skriftliggjør en samtale/anamnese med pasient fra egen praksis.

Oppgaven bringes med til samlingen 23.02.2004 og danner utgangspunkt for videre arbeid i grupper i uke 9.

Frist for innlevering: 18. 03.04.

Det vil bli gitt tilbakemelding etter kriteriene som er nevnt ovenfor.

Oppgave D

Oppgave D er et refleksjonsnotat som omhandler bevegelseserfaring og er knyttet til læringsmål under delemne 10: Grupperettet arbeid:

"Studenten skal kunne:

- beskrive, analysere og formidle egen opplevelse av ulike bevegelseserfaringer"

Ta utgangspunkt i deg selv og beskrive to situasjoner fra studentledet bevegelseserfaring, hvor fokus skal være på egenerfaring i forbindelse med bevegelse. Utdyp egne erfaringer med relevant teori.

Oppgaven skrives etter samlingen i uke 17.

Frist for innlevering: 14.05.2004.

Det vil bli gitt tilbakemelding etter kriteriene som er nevnt ovenfor.

Oppgave E

Oppgave E er et fagnotat som omhandler psykomotorisk behandling og er knyttet til læringsmål under delemne 9: Individrettet arbeid:

"Studenten skal kunne:

- anvende ulike spenningsregulerende metoder ut fra pasientens behov og reaksjoner
- forholde seg til pasientens reaksjoner, både verbalt og kroppslig"

Ta utgangspunkt i en pasientbehandling som går over tid og beskriv pasientens reaksjoner, både verbalt og kroppslig. Beskriv doseringen i behandlingen. Hvilke tanker gjør du deg, og hvordan forstår du det som skjer?

Frist for innlevering: 03.09.2004.

Det vil bli gitt tilbakemelding etter kriteriene som er nevnt ovenfor.

Oppgaven kan danne utgangspunkt for oppgave 2 (se kapittel 6.1), som har innlevering senest uke 6 i 2005.

Oppgave F

Oppgave F er et refleksjonsnotat der studenten skal gi en vurdering av egen læring.

Under hvert delemne i fagplanen er det læringsmål. Velg tre av læringsmålene og beskriv egen læringsprosess i forhold til disse målene. Reflekter over hvordan du har utviklet deg faglig og personlig i forhold til de målene du har valgt. Gi korte kommentarer til de arbeidene i mappen som kan knyttes til de aktuelle læringsmålene.

Refleksjonsnotatet skal være på 1000–1500 ord.

Det gis ikke tilbakemelding på oppgaven. Den skal legges i mappen og er en obligatorisk del av presentasjonen ved mappeeksamen.

Oppgave G

Oppgave G består i å utarbeid en liste med selvvalgt pensum. Hensikten med dette er at studenten skal få anledning til å velge litteratur etter eget behov og interesser.

Litteraturen skal være tilknyttet læringsmål under delemnene undersøkelses- og funksjonsvurderinger, individrettet arbeid og grupperettet arbeid.

Litteraturen kan omfatte bøker, tidsskriftsartikler og forskningsrapporter og skjønnlitteratur.

Utarbeid en liste med selvvalgt pensum. Det skal angis sidetall for hver litteraturtittel. For hver tittel skal det også gis en kort redegjørelse for hvilke læringsmål den er knyttet til.

Pensumlisten skal være på 1000 sider. Skjønnlitteratur teller 25 %.

Pensumlisten innleveres for godkjenning senest to uker før mappen skal innleveres. Listen over selvvalgt pensum skal legges i mappen sammen med dokumentasjon på at pensumlisten er godkjent av lærer. Den selvvalgte litteraturen skal anvendes, sammen med den obligatoriske litteraturen, ved den muntlige eksamenen.

7. Vurdering

Vurdering i forbindelse med eksamen og praksisstudiet gjennomføres etter gjeldende regler i lov om universiteter og høyskoler og forskrift om eksamen ved Høgskolen i Oslo.

7.1 Klinisk eksamen i individuell behandling

Dette er en individuell eksamen som foregår over to dager – først en undersøkelsesdag og deretter selve eksamensdagen. For å kunne fremstille seg til eksamen må praksisstudiet være bestått. Eksamen gjennomføres etter retningslinjer for klinisk eksamen, jf. nedenfor. Det benyttes to sensorer, hvorav den ene er ekstern.

Det benyttes bokstavkarakterer fra A til F, der A er beste karakter og E er dårligste karakter for å bestå eksamen. Karakteren F innebærer at eksamen ikke er bestått.

Bestått eksamen gir 8 studiepoeng.

Retningslinjer for klinisk eksamen i individuell behandling

Dag 1: Studenten undersøker pasient

- Undersøkelsen foregår i enerom, 2 x 45 minutter, dvs. 1,5 time.
- Studenten gjør bruk av den ressursorienterte kroppsundersøkelsen (ROK).
- Skjema for undersøkelsen skal fylles ut.
- Studenten skriver journal på bakgrunn av utført undersøkelse og utfylt skjema.
- Det er ingen tidsbegrensning for journalskrivingen og heller ingen restriksjoner i forhold til bruk av hjelpemidler. Det er imidlertid ikke tillatt å kontakte lærer eller veileder når journalen skrives.

Dag 2: Studenten viser prøvebehandling med fokus på hovedfunn fra den allerede utførte og beskrevne undersøkelse

- Journalen gis til sensorene når eksamen starter.
- Sensorene leser journal: 15 minutter.
- Studenten behandler pasienten: inntil 45 minutter.
- Sensorene stiller teoretiske spørsmål/spørsmål i forhold til den utførte behandling: inntil 15 minutter.
- Karakter diskuteres av sensorene: 5–10 minutter.
- Tilbakemelding om karakter fra sensorene: 5–10 minutter.

Totalt: ca. 1 time 35 minutter.

Forhold ved journalen som vil bli vurdert

- Journalen skal formidle et klart og oversiktlig bilde av pasienten.
- Det skal gis korte oppsummeringer av delundersøkelsene og en samlet hovedkonklusjon.

- Det skal være en tydelig sammenheng mellom undersøkelse og konklusjon.
- Journalen skal være skrevet på en respektfull og ivaretagende måte.
- Journalen skal gjenspeile seg i den behandlingen som vises.

Forhold ved den praktisk utførelsen som vil bli vurdert

Studenten skal beherske både relasjonelle og manuelle ferdigheter ved behandlingen av pasienten. Studentens prestasjon vil bli vurdert i forhold til om følgende mål hentet fra studiets delemne 8 og 9 er oppfylt:

Studenten skal kunne:

- vise en empatisk og anerkjennende væremåte overfor pasienten
- vise ferdighet i å utføre undersøkelselementene på en kompetent måte, tilpasset den enkelte bruker (her: aktuell pasient)
- utføre psykomotorisk fysioterapi (her: den psykomotoriske prøvebehandlingen) i samspill og samarbeid med pasienten, og skal kunne redegjøre for de valg som er gjort
- forholde seg til pasientens reaksjoner, både verbalt og kroppslig.
- sammenfatte og anvende innsamlet informasjon på en meningsfull måte, kunne redegjøre for vurderinger som er gjort, og foreta en konklusjon på undersøkelsen

Forhold ved den praktiske eksamen som vil bli vurdert til ikke bestått

- Har ikke tilfredsstillende mål og intensjoner for behandlingen.
- Ivaretar ikke pasientens sikkerhet.
- Mangler hensiktsmessig kommunikasjon og fagutøvelse overfor pasient i en terapeutisk rolle.
- Viser manglende evne til empati, grensesetting og relasjonsdannelse.
- Utfører og justerer ikke behandlingen med varhet og innsikt i samspill med pasienten. Dette innebærer at fysioterapi ikke utføres med godt håndlag og god teknikk.
- Utfører ikke praktisk og skriftlig funksjonsvurdering og konklusjon på en tilfredsstillende måte.
- Formidler seg ikke på en faglig tilfredsstillende måte

7.2 Mappeeksamen

Dette er en individuell muntlig eksamen som tar utgangspunkt i studentens presentasjonsmappe. Mappen må være komplett, det vil si at alle studiekravene må være gjennomført, for at studenten skal kunne fremstille seg til muntlig eksamen.

Studenten skal tre uker før eksamen levere inn sin presentasjonsmappe. Studenten skal samtidig informere Høgskolen om hvilke to selvvalgt læringsmål – i tillegg til oppgave F, som er obligatorisk – som skal danne utgangspunktet for den muntlige eksamen. Det ene læringsmålet skal være knyttet hovedemne 8: Undersøkelses- og funksjonsvurderinger, og det andre skal enten være knyttet til hovedemne 9: Individrettet arbeid eller til hovedemne 10: Grupperettet arbeid.

Retningslinjer for mappeeksamen

Eksamen varer i inntil 45 minutter og består av dialog mellom sensorene og studenten. Det benyttes to sensorer, hvorav den ene er ekstern. Studenten har anledning til å bringe med seg egne notater til eksamen.

- 10 minutter: Studenten beskriver og reflekterer over egen læring og utvikling gjennom studiet i fagspesifikk fordypning i fysioterapi. Her skal studenten ta utgangspunkt i oppgave F.
- 25 minutter: Studenten legger frem to selvvalgte læringsmål (et læringsmål fra hovedemne 8: Undersøkelses- og funksjonsvurderinger og et læringsmål enten fra hovedemne 9: Individrettet arbeid eller fra hovedemne 10: Grupperettet arbeid) og dokumenterer oppnåelse av dem gjennom egen refleksjon, bruk av pensumlitteratur (obligatorisk og selvvalgt) og gjennom eksempler fra studieoppgaver fra mappen.
- 10 minutter: Intern og ekstern sensor eksaminerer og ber eventuelt om ytterligere utdypninger. Den interne sensor er hovedeksaminator.

Det benyttes bokstavkarakterer fra A til F, der A er beste karakter og E er dårligste karakter for å bestå eksamen. Karakteren F innebærer at eksamen ikke er bestått. Karakteren settes på grunnlag av studentens muntlige prestasjon. Karakterer offentliggjøres senest 3 timer etter at alle studentene har gjennomført muntlig eksamen.

Bestått eksamen gir 7 studiepoeng.

Veiledning for karakterfastsettelse ved mappeeksamen

- Karakter A** Studenten dokumenterer oppnåelse av læringsmålene på en fremragende måte. Studenten viser selvstendig og kritisk forståelse for temaet psykosomatisk og psykiatrisk fysioterapi. Presentasjonsmappen brukes aktivt, og det reflekteres over arbeidene. Studenten klarer å knytte forbindelseslinjer mellom de aktuelle læringsmålene og kildene. Studenten presenterer og analyserer flere forhold rundt fremsatte problemstillinger på en fremragende måte.
- Karakter B** Studenten dokumenterer oppnåelse av læringsmålene på en meget god måte. Presentasjonsmappen brukes aktivt, og det reflekteres over arbeidene. Studenten klarer å knytte forbindelseslinjer mellom de aktuelle læringsmålene og kilder. Studenten presenterer og analyserer i noen grad flere forhold rundt fremsatte problemstillinger.
- Karakter C** Studenten dokumenterer oppnåelse av læringsmålene på en god måte. Presentasjonsmappen brukes aktivt, og det reflekteres over arbeidene. Studenten viser til kilder. Drøftingen av læringsmålene er stort sett adekvat, men det kan forekomme enkelte svikt i resonnering og begrunnelse.

- Karakter D** Studenten dokumenterer oppnåelse av læringsmålene på en nokså god måte, men viser begrenset kunnskap. Presentasjonsmappen brukes, men det er mangelfull refleksjon over arbeidene. Studenten bruker kilder mangelfullt, og i blant brukes "common-sense"-argumenter i drøftingene sine.
- Karakter E** Studenten viser en god del mangler når det gjelder dokumentert oppnåelse av læringsmålene, og viser begrenset kunnskap og forståelse. Presentasjonsmappen brukes, men det er svært mangelfull refleksjon over arbeidene. Studenten henviser og bruker i liten grad kilder, studenten bruker ofte "common-sense"-argumenter i drøftingene sine.
- Karakter F** Studenten viser store faglige svakheter som avdekker mangelfull kunnskap innen flere av læringsmålene. Studenten er ukjent med læringsmålene. Studenten bruker presentasjonsmappen i svært liten grad. Studenten mangler både detaljkunnskap og oversikt over temat psykosomatisk og psykiatrisk fysioterapi. Studenten bruker i hovedsak "common-sense"-argumenter i sine drøftinger. Studenten frigjør seg ikke fra egne notater, og reflekterer ikke ut over det materialet som er forberedt på forhånd.

7.3 Praksisstudiet

Praksisstudiet vurderes til bestått/ikke bestått. Bestått praksisstudium gir 10 studiepoeng. For at praksis skal kunne vurderes til bestått, må studenten ha utført minimum 200 behandlingstimer med NPMF. Studenten må også ha deltatt i 72 timers veiledningsopplegg, individuelt og i grupper. Fravær utover 10 % av veiledningstimene må tas igjen. Studenten må selv betale for veiledning som kommer i tillegg til det ordinære veiledningsopplegget.

Sluttvurdering foretas senest tre uker før klinisk eksamen i individuell behandling. Praksisstudiet må være bestått for at studenten skal kunne fremstille seg til klinisk eksamen i individuell behandling.

Kriterier for ikke bestått praksis

Ikke bestått vil si at studenten svikter på ett eller flere av følgende punkter:

1. Har ikke mål og intensjoner for behandlingen.
2. Ivaretar ikke pasientens sikkerhet.
3. Utfører ikke funksjonsvurdering og konklusjon på en tilfredsstillende måte.
4. Formidler seg ikke skriftlig på en faglig presis måte med klar konklusjon, utforming av hovedmål, delmål og tiltak.
5. Formidler seg ikke muntlig på en faglig presis måte.
6. Mangler hensiktsmessig kommunikasjon og fagutøvelse overfor pasient i en terapeutisk rolle. Viser manglende evne til empati, grensesetting og relasjonsdannelse.
7. Utfører og justerer ikke behandling med varhet og innsikt i samspill med pasienten. Dette innebærer at fysioterapi ikke utføres med godt håndlag og god teknikk.

8. Vurderer ikke pasient og situasjon i en større sammenheng. Dette innebærer at planlegging og gjennomføring av relevante tiltak ikke er i samarbeid med andre på en faglig god måte.
9. Viser manglende evne til vurdering av eget arbeid i forhold til egen faglig utvikling.
10. Innordner seg ikke til praksisstedets rutiner på en deltakende og forpliktende måte.

Ikke bestått praksis medfører at praksisperioden må tas på nytt, fortrinnsvis samtidig med neste kulls oppsatte praksisperiode.

8. Pensum

1. Bunkan, Berit Heir: *Den ressursorienterte kroppsundersøkelse*. Manual. Oslo: Universitetsforlaget, Pensumtjenesten, 1993. 93 sider
2. Bunkan, Berit Heir, Bülow Hansen, Aadel, Houge, Nils et al: *Psykomotorisk behandling*. Oslo: Pensumtjenesten, 1982. 107 sider
3. Engelsrud, Gunn: *Kvinner i bevegelse mellom lengsel og lyst*. Oslo: Universitetet i Oslo, Senter for kvinneforskning. Arbeidsnotat 4/97. 89 sider
4. Gretland, Anne: *Kroppens spor – en utfordring i psykiatrien*. Rapport fra prosjektet "Fysioterapi i psykiatri". Tromsø: Regionalsykehuset i Tromsø, 1999. 85 sider
5. Moxnes, Paul: Kap. 2, 3, 4 og 8. I: Moxnes Paul: *Positiv angst i individ, gruppe og organisasjon. Et organisasjonspsykologisk perspektiv*. Oslo: Paul Moxnes forlag, 2000. 94 sider
6. Råheim, Målfrid: Forståelse av kroppen som fenomen. Kap. 4. I: Alvsvåg, Herdis, Andersen, Norman, Gjengedal, Eva et al: *Kunnskap, kropp og kultur*. Oslo: Ad Notam Gyldendal, 1997. 30 sider
7. Skatteboe, Ulla Britt: Terapeutiske faktorer i gruppebehandling. *Fysioterapeuten* 1991; 58: 24–30. 7 sider
8. Seikkulla, Jaakko: Kap. 9. I: Seikkulla, Jaakko: *Åpne samtaler*. Oslo: Tano Aschehoug, 2002. 26 sider
9. Thornquist, Eline: *Klinikk, kommunikasjon, informasjon*. Del 3, 4 og 5. Oslo: Ad Notam Gyldendal, 1998. 140 sider
10. Thornquist, Eline: Sammenheng: Viteskapsteori og forskningsvirksomhet. Kap. 6. I: Thornquist Eline: *Vitenskapsfilosofi og vitenskapsteori*. Bergen: Fagbokforlaget, 2003. 26 sider
11. Thornquist, Eline og Bunkan Berit Heir: *Hva er Psykomotorisk Fysioterapi*. Oslo: Universitetsforlaget, 1986. 115 sider
12. Øvreberg, Gudrun og Andersen, Tom: *Aadel Bülow Hansens fysioterapi*. Skarnes: Compendius forlag, 2003. 230 sider

Sum: 1042 sider

Selvvalgt pensum: ca. 1000 sider

Vedlegg I

Samtykke til lyd- og bildeopptak

Erklæring om samtykke til at fagspesifikk fordypning i fysioterapi ved tverrfaglig videreutdanning i psykisk helsearbeid ved Høgskolen i Oslo kan lage og bruke lyd- og bildeopptak. Opptaket/opptakene skal kun brukes i undervisnings- og veiledningsøyemed.

Materialet vil bli slettet etter bruk dersom ikke nytt samtykke om videre bruk er innhentet.

Fysioterapeututdanningen ved Høgskolen i Oslo har konsesjon fra Datatilsynet til å gjøre slike opptak.

Sted/dato

Signatur

Vedlegg 2

Observasjon av behandlingssituasjon/klinikk

Kommunikasjon

- Samspill pasient–terapeut
- Kroppsspråk
- Ordbruk
- Evne til å lytte, fange opp signaler
- Adekvat tilbakemelding til pasienten
- Fremmer kommunikasjonen behandlingen?

Teknikker/arbeidsstillinger

- Hva forsøker terapeuten å gjøre, hvilken teknikk, og hvordan gjøres det?
- Utgangsstilling (terapeut og pasient)
- Bruk av hender og egen kropp
- Håndtering
- Understøtting, trygghet for pasienten

Får pasienten behandling?

- Er tiltakene relevante i forhold til funn og mål?
- Dosering
- Evne til å evaluere det som skjer
- Justering underveis
- Utfordringsnivå